

NOWY DZIENNIK

WYDANIE WIECZORNE

Adres redakcji i administracji: Kraków, ul. Orzeszkowej 7.
Telefon Nr. 102-79. Telefon redaktora naczelnego Nr. 136-89.
Konto czekowe P.K.O. w Krakowie 400.630.
Redaktor naczelny przyjmuje od godz. 12-jej do 1-jej w południe.

10

Wszelkie komunikaty należy nadsyłać wprost do administracji.
Rękopisów redakcja nie zwraca.
Za inseraty redakcja nie odpowiada.
Ceny ogłoszeń i prenumeraty uwidocznione na ostatniej stronie.

DZIEŃ PROTESTU

W całym kraju stanęła praca w warsztatach i przedsiębiorstwach żydowskich

Warszawa, 24. 5. (A) Życie żydowskie w stolicy znajduje się dziś pod znakiem manifestacji protestacyjnej. Przed godziną 12 żydowscy kupcy i fabrykanci, właściciele biur i przedsiębiorstw opuścili wraz z personelem warsztaty pracy. Stanęły maszyny, zaryglowano drzwi i nałożono pręty. Strajk ogarnął wszystkie warstwy żydostwa warszawskiego. Można bez przesady stwierdzić, że

NIE BYŁO DZIŚ W WARSZAWIE MIĘDZY GODZINĄ 12 a 2-GĄ ANI JEDNEGO CZYNNEGO PRZEDSIĘBIORSTWA ŻYDOWSKIEGO.

Wielu Żydów asymilantów, którzy wyłamali się z poprzednich strajków, dzisiaj tego nie uczynili i sami dzwoniли do redakcji pism żydowskich z prośbą, aby zwrócono na ten fakt uwagę. Gmina żydowska, wszystkie bez wyjątku instytucje żydowskie, oraz organizacje gospodarcze przerwały pracę na znak protestu. Także żydowscy członkowie giełdy warszawskiej nie byli na dzisiejsze posiedzenie, rozpoczynające się, jak wiadomo, o godzinie 12 w południe.

WIECE PROTESTACYJNE.

Zgodnie z wezwaniem Komitetu Centralnego Agudy, religijni Żydzi udali się po zamknięciu sklepów do bóżnic i bet-hamidraszów, gdzie oprawioną wspólnie modły. Na dziedzińcach synagog odbyły się następnie wiece protestacyjne.

AKCJA ZBIÓRKOWA.

Dziś wieczorem odbędzie się posiedzenie Komitetu Pomocy wraz z przedstawicielami Centralnego Związku Kupców, Centralą Drobnych Kupców, Związków Inżynierów, Lekarzy, Adwokatów i t. d. w sprawie przystąpienia do zbiórki na rzecz ofiar Brześcia, wśród członków tych organizacji. Z całego kraju nadchodzą wiadomości o utworzeniu lokalnych Komitetów Pomocy, które już rozpoczęły akcję zbiórkową.

Wszelkie komunikaty należy nadsyłać wprost do administracji. Rękopisów redakcja nie zwraca. Za inseraty redakcja nie odpowiada. Ceny ogłoszeń i prenumeraty uwidocznione na ostatniej stronie.

WIADOMOŚCI Z PROWINCJI.

Ze wszystkich miast i miasteczek Polski nadchodzą pierwsze relacje o przebiegu manifestacji protestacyjnych. Szczególnie imponujący charakter przybrał protest we Lwowie, Łodzi, Wilnie i Białymstoku.

Imponujący protest żydostwa krakowskiego

Społeczeństwo żydowskie Krakowa w sposób imponujący zaprotestowało przeciw tragicznym wypadkom w Brześciu nad Bugiem. Na apel organizacji i ugrupowań żydowskich odpowiedziały gremialnie i solidarnie wszystkie odłamy żydostwa krakowskiego, które w sposób manifestacyjny wzięły udział w zbiorowym proteście.

Punktualnie o godz. 12-tej w południe rozległ się na ulicach odgłos spuszczanego żaluzji i zamykających się oddrzwi. W przeciągu kilkunastu sekund zawarły się oddrzwia, prowadzące do sklepów żydowskich, biur, warsztatów i wszelkiego rodzaju przedsiębiorstw.

Wszędzie, gdzie wrzała żydowska praca, zapanaował w tym momencie głucha i nieprzenikniona cisza. Pracownicy wstawali od warsztatów i opuszczali je na trzy godziny, aby w ten

sposób dać wyraz protestowi przeciw wypadkom brzeskim. W fabrykach żydowskich robotnicy żydowscy porzucili pracę, pozostając w zabudowaniach fabrycznych. W wielu wypadkach robotnicy polscy na znak solidarności również wstrzymali się od pracy, wyrażając swym towarzyszym żydowskim sympatię i współczucie.

Manifestacyjny i jednolity protest społeczeństwa żydowskiego wywarł silne wrażenie. Nieliczne jednostki, które tu i ówdzie wyłamały się spod jednolitego frontu, postawiły się same poza nawias społeczeństwa żydowskiego.

Z powodu przerwy w pracy, w związku ze strajkiem protestacyjnym, dzisiejsze wydanie wieczorne ukazuje się z pewnym opóźnieniem.

Ośławiony prowodyr endecki adwokat Kowalski -- aresztowany pod zarzutem malwersacji!

Łódź 24. 5. (S) Policja tutejsza dokonała tu dziś z rana sensacyjnego aresztowania. Osadzono mianowicie w areszcie znanego przywódcę endeków łódzkich i jednego z największych żydożerców w Polsce adwokata Kowalskiego. Adwokat ten oskarżony zo-

stał o malwersację, jakiej dopuścił się na szkodę swoich klientów, osób prywatnych i instytucji. Afera ta wyszła na jaw po rewizji i zamknięciu pisma Kowalskiego „Głos Narodu”.

Razem z Kowalskim uwięziono jeszcze

kilku „narodowych” działaczy w Łodzi. W kancelarii adwokata Kowalskiego policja przeprowadziła rewizję, po której zabrano wszystkie księgi, akty i dokumenty, po czym kancelarię opieczętowano. (Szczegóły w jutrzejszym numerze porannym).

DZIS PEŁNA TABELA CIĄNIENIA LOTERII KLASOWEJ

„KARABINMASZYNOWY”

ANTYSEMICKICH PYTAŃ OBROŃCY

Piąty dzień procesu o napad na Myślenice

KRAKÓW, 24 maja.

Zeznania ostatniej grupy oskarżonych o napad na Myślenice — jak to łatwo można było przewidzieć — nie przynoszą żadnych rewelacji, niemniej jednak stanowią dalszy ciekawy przyczynek do całokształtu sprawy. Mimo starannych usiłowań oskarżonych w kierunku „wybielenia” inicjatora i przywódcy napadu, rola Doboszyńskiego uwypukla się coraz wyraziściej, a zapodane przez oskarżonych w toku śledztwa szczegóły, obecnie odwoływane, wzgl. przekreślane, stanowią będą poważny materiał dla procesu myślenickiego Nr 2, który rozegra się w czerwcu przed ławą przysięgłych.

Z dzisiejszych zeznań oskarżonych zasługuje też na uwagę szczegół, zapodany w śledztwie przez osk. Wygodę, że po wypadkach myślenickich bawił w siedzibie Stronnictwa Narodowego w Krakowie, gdzie jeden z dzisiejszych obrońców radził mu „wziąć wodę do ust” i nie rozprowadzać o zajściach. Oskarżony ten z rady swego obrońcy skorzystał, ale dosyć późno — dopiero na przewodzie sądowym — podczas gdy w trakcie dochodzeń wcale szczegółowo zeznawał o swojej i innych oskarżonych roli w zajściach.. Tenże oskarżony wyraził się u se-

dziego śledczego, że „wpadł w nieszczęście przez Stronnictwo Narodowe”.

Następny oskarżony Jan Romek był sierżantem w armii Hallera i temu przypisuje objęcie roli dowódcy w lesie porębiańskim w chwili, gdy Doboszyńskiego nie można było nigdzie znaleźć. Okoliczności, że Romek jest b. hallerczykiem, zawdzięcza też audytorium niesamowity wprost huraganowy ogień pytań (n. b. uchylonych przez przewodniczącego), jakimi zasypuje go obrońca dr Kuśnierz. Pan ten, będący jak wiadomo radnym miasta Krakowa, chcąc udowodnić, że „Żydzi rządzą w Polsce”, zapytuje sierżanta z armii Hallera... kto jest prezydentem miasta Krakowa!

Jak widać, pan Kuśnierz gwałtem stara się zrobić z sali sądowej jakąś budę wiecową, ku prawdziwemu gaudium endeckiej części ławy prasowej i swych kolegów obrońców, żywo i z rozpromienionymi obliczami omawiających podczas przerwy „kapitałny” występ swego małego „führera” krakowskiego. Widowisko byłoby wręcz groteskowe, gdyby nie było tak przeżarte jadem perfidnej nienawiści do żydostwa.

„Kolego, to długo nie potrwa”

Sędzia Kronenberg odczytuje z aktów dokładny opis przebiegu wypadków, wedle zeznań oskarżonego: Przybywszy na zbiórkę do lasu chorowickiego oskarżony zgłosił się do inż. Doboszyńskiego i powiedział, że nie może iść z gromadą, bo spalili mu się barak mieszkalny i żona z dziećmi są bez mieszkania. Na to Doboszyński odpowiedział: kolego, to długo nie potrwa, skoro tu jesteśmy, to chodźmy wszyscy razem. Wobec tego oskarżony wyruszył razem z innymi.

Przew.: Jak policja mogła coś takiego zmyślić?

Osk.: Ja tak nie zamięłem. Sędzia czyta dalsze zeznania Wygodę: Przybywszy na rynek w Myślenicach Doboszyński podzielił nas na dwa oddziały. Z jednym udał się na posterunek policji, a drugi poszedł demolować sklepy żydowskie. Ja zostałem na Rynku i byłem tak oszołomiony, że nie nie robiłem. Po przyjeździe z posterunku oba oddziały połączyły się i ruszyły szosą dobczycką. Po drodze zdemolowano jeszcze piekarnię żydowską. — Kiedy skręciliśmy w stronę Poręby, Doboszyński zarządził postój i ustalił siłę zbrojną oddziału. — Mielśmy ogółem 14 karabinów i kilka rewolwerów

Gdy przebywaliśmy w lesie pod Porębą, około godziny 18 czujki nasze zauważyły policję. Wówczas z rozkazu Doboszyńskiego ci, którzy byli zaopatrzeni w broń, strzelali do policji. Ja zaraz ukryłem się i wróciłem do domu.

Wizyta w Stronnictwie Narodowym

W dwa dni po wypadkach przyszedłem do Krakowa i udałem się do Szarej Kamienicy do lokalu Stronnictwa Narodowego. Tu opowiedziałem adw. Pozowskiemu, że przez Stronnictwo Narodowe wpadłem w nieszczęście, bo Doboszyński kazał strzelać do policji. Adw. Pozowski odpowiedział mi, że nie chce nic o tym wiedzieć, że Doboszyński nie otrzymał takiego polecenia od Stronnictwa i że radzi mi bym „wziął wodę do ust” i nic nie opowiadał (podczas odczytywania tych zeznań adw. Pozowski, zajmujący ławę obrońców znacząco uśmiecha się).

Przew.: Czy ten opis pobytu pańskiego w Stronnictwie Narodowym w Krakowie policja także sobie wymyśliła? Osk.: Ja adw. Pozowskiego wcale nie znam.

Prok.: Czy powiedział pan, że pan wpadł w nieszczęście i jak pan to sformułował? Osk.: Przez kolegę Doboszyńskiego, bo policja mnie poszukuje. A zeznał pan, że przez Stronnictwo Narodowe.

Obr. Pozowski: Czy zeznając na policji działał pan w obawie, że będzie pan zatrzymany w więzieniu? Osk.: Bałem się, bo mnie przestraszyli mówiąc, ty taki i taki. Prok.: Dlaczego nie mówiliście u sędziego śledczego, że was straszili? Osk.: U sędziego śledczego potwierdziłem tylko to, co zeznałem na policji.

Obecnie oskarżony raz jeszcze zaprzecza wszystkim tym szczegółom, zawartym w protokołach sądownych.

Oskarżony Jan Romek z Chorowic zgłosił się z polecenia jakiegoś małego chłopca w dworzec inż. Doboszyńskiego przypuszczając, że ten wyświeca go celem dania mu pracy ciesielskiej. Było to około godziny 9 wieczór. Inż. Doboszyński polecił mu, by razem z kolegą Wachałą udał się do Poręby. Ponieważ oskarżony znał Wachałę i nieraz bywał na zebraniach, na których ten referował, — przeto poszedł razem z nim. Zatrzymali się kilka godzin w Mogilanach, poczem ruszyli do Poręby. Z drutami nic nie miał wspólnego. W Porębie uśnęli w lesie.

Kto strzelał?

Przew.: Kto więc strzelał, jakżeście wszyscy spali? Osk.: Myśmy nie strzelali tylko policja. W pewnej chwili zjawili się koło mnie osobnik, który powiedział: Uciekajcie stąd, bo was otacza policja. Ja na to odpowiedziałem, z jakiego powodu mamy uciekać? Co my mamy wspólnego z policją? My nie chcemy bić się z policją, my tylko mamy naszą sprawę polityczną. Tymczasem policja zaatakowała nas i otworzyła ogień. Wówczas Doboszyński zawołał: koledzy nie uciekajcie, tylko trzy-

Oskarżony, który sam nie wie co mówi

Z ostatniego rzędu ław oskarżonych wstaje Piotr Tylec. Do winy się nie poczuwa. Słyszał, że ma być zebranie Stronnictwa Narodowego, więc wybrał się do lasu chorowickiego. Zaraz po zbiórkę poszedł jednak do domu i ani w marszu na Myślenice ani w strzelaninie w Porębie udziału nie brał.

Przew.: A przecież osk. Wyrwa zeznał, że widział was w Myślenicach podczas demolowania sklepów. Osk.: Wyrwa sam nie wie co mówi. — Przew.: a jak wy coś opowiadacie, to wiecie, co mówicie? Przecież sędziemu śledczemu opowiada liście, że byliście w Myślenicach. — Nie opowiadałem.

Sędzia wotant odczytuje ustęp zeznań osk. Tylec, z którego okazuje się, że po konfrontacji z Wyrwą oskarżony ten przyznał, że był w Myślenicach i w Porębie, ale nie rabował i nie strzelał. Przew.: Co wy na to? Osk.: Nie zeznałem, Przew.: Ale przecież p. sędzia śledczy tak napisał, więc musieliście to zeznać. Osk.: Nie wiedziałem o ni-

czym, nawet nie wiedziałem, co mówię.

Także oskarżony Piotr Jachimczyk nie poczuwa się do winy. Zeznania swoje rozpoczyna słowami: Otoż proszę Wysokiego Sądu, taka jest historia. Jeden kolega powiedział mi, że będzie zebranie Stronnictwa Narodowego, więc ja poszedłem. Zebrania nie było, wobec czego wróciłem do domu i o niczym nie wiem. Nazajutrz rano poszedłem do pracy.

Ma niedobrze w głowie

Przew.: Co wy powiecie na to, że Brożek was widział z karabinem w ręku w Myślenicach? — Ja nie znam żadnego Brożka, on mnie nie zna. — A Wyrwę, który to samo zeznał, znacie? — Wyrwa ma niedobrze w głowie. On był we Francji, gdzie mu skala spadła na głowę. Był długi czas w szpitalu, a potem w domu wariatów był pół roku.

Przew.: Wzywa osk. Wyrwę, który obecnie podaje, że widział osobnika, podobnego do Jachimczyka z karabinem w ręku koło posterunku policji w Myślenicach.

Ofiara rządu Bluma... w roku 1935

Obr. Kuśnierz: Czy pan ma pracę? Osk. Mam. Czy pan był we Francji. — Byłem na robotach we Francji do 1935 roku. Kazali mi tam wstąpić do frontu ludowego, który stworzyli komuniści i sojaliści, nie chcąc mi dać pracy, jeśli nie wstąpię do ich związku. Udałem się do konsula, żeby mi coś pomógł, ale konsul powiedział, że nie może poradzić, bo we Francji rządzi teraz front ludowy (rok 1935!!) i nie może mi wystarać się o pracę. Wobec tego musiałem wrócić do Polski. — Tu także trudno było znaleźć pracę, bo jestem na rodowcem.

Przew.: U nas także członkowie innych partyj nie mają pracy, nie tylko narodowcy.

Dalsze pytania obrońcy Kuśnierza zmierzające do uzyskania od oskarżonego bliższej „ekspertyzy” w sprawie frontu ludowego, przewodniczący uchyla z tym uzasadnieniem, że są to rzeczy znane trybunałowi.

Tajemniczy ranny,

Kolejny oskarżony Piotr Sekuła także zaprzecza

Czy policja mogła to wszystko zmyślić?...

Dalszym oskarżonym, który „nigdzie nie był”, jest Józef Wygodę. Na pytanie dlaczego w docho dzeniach szczegółowo przedstawił swą rolę podczas wypadków twierdzi, że na policji nic nie o-

swemu udziałowi w wypadkach myślenickich.

Przew.: To wy jesteście tym tajemniczym rannym, który został postrzelony na posterunku w Myślenicach. — To jest nieprawda. — Przew.: A przecież zeznał o tym Brożek, że was widział na posterunku. — Nieprawda. — A Wyrwa widział was rannego w Porębie i słyszał od was opowiadanie, że ktoś postrzelił was w nogę. — To jest nieprawda. — A dlaczego tak zeznawali Brożek, Wyrwa i inni? — Ja nie wiem.

Prok.: Z Wyrwą byliście skonfrontowani u sędziego śledczego i do oczu powtórzył on wam to, coście mu w lesie opowiedzieli. — Tak, ale Wyrwa ma źle w głowie.

Oskarżony podaje świadków na okoliczność, że w dniu napadu na Myślenice był już w godzinach popołudniowych w domu swym w Ochodzy.

Z pytania obrońcy Stuhra okazuje się, że oskarżonego tego badał lekarz więzienny, jednak nie ustalono, czy jego rana na nodze pochodzi od postrzału czy od uderzenia widłami.

powiadał, a u sędziego śledczego na zapytanie czy potwierdza to co zeznał na policji, oświadczył tylko, że potwierdza.

Bernard Singer

Proza ukryta w poezji

Piętnaście minut trwało posiedzenie Sejmu. Początek wyglądał uroczysto. Na dziedzińcu sejmowym można było stwierdzić po nad wszelką wątpliwość, że motoryzacja czyni wielkie postępy. Duży sznur samochodów świadczył, że prócz premiera, wicepremiera i ministrów zjawili się wiceministrowie, dyrektorzy departamentów i t. p.

Posiedzenie poświęcone było jedynie sprawom formalnym. Cały materiał, zawarty w porządku dziennym, został przesłany do poszczególnych komisji. Nie mogło więc być powodu do żadnej dyskusji, wymiany zdań. Wydawało się przeto dziwnym, czemu zjawili się wszyscy przedstawiciele rządu, dłaczego obok premiera stałe notującego w swojej księdze i wicepremiera, zasiadł opalony minister spraw wojskowych, generał Kasprzycki. Przybył również był prezes klubu BBWR, pułkownik Sławek.

Procedura odczytania dekretu, wyliczenia spraw porządku dziennego trwała jakieś 10 minut. Na marginesie posiedzenia znalazły się sprawy ciekawe, ale poruszone zostały one jedynie mimochodem.

Między wierszami jedynie, jakby od niechcenia, załatwiono pismo byłego ministra skarbu Zawadzkiego, do pana Marszałka Sejmu. Nie było żadnej dyskusji, ani wniosków. Były minister domagał się oddania go przed Trybunał Stanu, dla zbadania całej jego działalności. Ani procedura, ani nastrój nie nadawały się do rozpatrzenia jego prośby. Przypuszczano, że zabiorą głos konserwatyści, że z trybuny sejmowej przemówi poseł Hutten-Czapski, ale i do tego nie doszło. Skończyło się spokojnie, bez żadnej kłótni.

Bez dyskusji załatwiono żądanie posła Zdzisława Strońskiego o przekazanie zarzutów prawowych, zwróconych przeciwko jego osobie do sądu marszałkowskiego. Geneza ataków jest dość charakterystyczna i dowodzi, jak w miastach i miasteczkach kończą niewygodnych, którzy już uczynili wszystko, co do nich należy. W ten sposób kończą byłego posła Sanoję. Tak rozpoczęto ostatnio kampanię przeciwko prezydentowi miasta Lwowa, Ostrowskiemu.

Sprawy prywatne, domowe urastają do zagadnień publicznych. Odbywa się walka miejscowych dygnitarzy. Zagadnienia społeczne duszone i tłamszone nikną, a wyrastają intrygi, plotki. Poseł Stroński opuścił stanowisko prezydenta miasta Stanisławowa, nie mógł wytrzymać kampanii oszczerstw. I pewnie wówczas przypomniał sobie, jak w ten sposób kończono z trybuny sejmowej niemłych i niewy-

godnych z opozycji. W bezwzględnej walce nie oszczędzono nikogo. Dziś te same metody stosowane są we własnej rodzinie.

Na tym właściwie posiedzenie skończyło się. Marszałek spełnił obowiązek konstytucyjny i doniósł o utrwaleniu nowych obyczajów, o wizycie złożonej Prezydentowi oraz Marszałkowi Senatu po ukończeniu zwyczajnej sesji Sejmu.

Porządek dzienny spraw wniesionych do sejmku nie wygląda ponętnie, nie powinien wywołać właściwie dyskusji i może być załatwiony w ciągu trzech — czterech dni. A jednak zapowiadają, że sesja potrwa 2 tygodnie. Sejm obecny musi wyolbrzymiać drobnostki tym bardziej, że dostaje „płatki“, a nie „szczupaki“ ustawowe.

Do wszelkich rozmiarów urasta zagadnienie przedłużenia obecnego stanu rzeczy na terenie magistratu stołecznego miasta Warszawy. Na stanowisku swoim ma pozostać jeszcze rok prezydent miasta Warszawy oraz Rada, dobrana przez niego. Zdawało się, że Sejm nie ma mu nic do zarzucenia. Pracuje w Ozonie, jeździ z miasta do miasteczek, wzywa, namawia. Jeżeli bez powodzenia, to nie ze swojej winy. Właśnie dlatego przeprowadza się reorganizację, mianuje się nowych wodzów, nowych szefów teatru i sztuki, odwołuje się szefów prasowych.

Prezydent miasta zaciągnął kredyty, rozpoczął akcję budowlaną, urządza uroczystości otwarcia przy każdym drzewku zasadzonym, nawijając do epoki „radosnej twórczości“. Skąd się więc bierze uraza, żal. Czy tylko dlatego, że jest komisarycznym, że nie został wybrany, tak jak posłowie do sejmku obecnego. Szary obywatel nie orientuje się jednak w subtelnej różnicy między miarodajną nominacją a wyborem do parlamentu. Taki już jest los politycznych czytelników w ciągu lat ostatnich.

W sejmie grożą również, że nie zostanie uchwalona ustawa o podatkach komunalnych. Słuszna niechęć do nowych podatków łączy się również z pewnymi intrygami. Niektórzy argumentują rzeczowo, a inni chcą podstawić nogę prezydentowi m. Warszawy. W każdym razie trudno będzie zdobyć większość dla projektu tym bardziej, że na Rymarskiej nie bardzo się palą do pomysłu nowych podatków.

Sprawy zasadnicze załatwia się na tle animozji osobistej. Przy drobnych sprawach wyskakują ubocznie rzeczy poważne. Na posiedzeniu komisji oświatowej sejmku przystąpiono do podziału referatów. Nie znalazł się w

pierwszej chwili referent dla projektu ustawy o szkołach akademickich, choć zwykle jest cicha walka o zdobycie tytułu sprawozdawcy. Odczuto bowiem po komersie w Arkonii, po wizycie w Polonii w Wilnie, że sytuacja ministra Świętosławskiego nie jest łatwa.

Jeszcze kilka miesięcy temu przemówienie ministra oświaty w sejmie przyjęto burzliwymi oklaskami. Gdy potępił anarchizowanie się młodzieży, sala biła brawa. Gdy wybitny profesor mówił o znaczeniu nauki i spokojnej pracy w wyższych zakładach naukowych, posłowie potakiwali. Teraz nastrój zmienia się. Odbywa się próba dostosowania się do ideologii Ozonu. Podobno na ul. Matejki oświadczone, że sternik polityki oświatowej zaszkodził pracy na terenie młodzieży. Mówi się więc o odejściu, o dymisji.

Na następnym posiedzeniu komisji oświatowej znajduje się referent, który zajmie się ustawą o szkołach akademickich. Szukaj, a znajdziesz. Podobno znaleziono już wodza dla sektora robotniczego i poseł Tomaszkiwicz weźmie na siebie ciężki obowiązek szukania robotników, tak jak generał Galica uciążliwą pracą zdobywania chłopów.

Wszystko odbywać się będzie poza murami sejmku, zdale od Wiejskiej. Sąd w Krakowie, komers w Arkonii usuwają w cień sprawy znajdujące się na porządku dziennym na sesji nadzwyczajnej.

Dzisiejszy zjazd delegatów Związku Legionistów z przemówieniem płk. Koca w obecności marszałka Rydza-Smigłego posiada w tej chwili większe znaczenie, niż ciche rozmówki i intrygi na terenie sejmku, choć i na tym zjeździe nie odsłonięte zostaną wszystkie kulisy i nie ujawnione zostaną całkowicie nastroje poszczególnych oddziałów: jak warszawski, krakowski i lwowski.

Tak czy owak padną nowe rozkazy, rzucone zostaną hasła nawiązane do słów z roku zeszłego. Być może podsumowane zostaną rezultaty pracy i nakreślony program na jutro. Być może zabierze głos czynnik decydujący, który w ciągu ostatnich dni ujawnił wzmocnioną aktywność na terenie politycznym. Między wierszami słów pięknych wypadnie wyczytać proze program na jutro w różnych dziedzinach rzeczywistości polskiej. Poezja zdobyła bowiem sobie prawo obywatelstwa w polityce. Nadzwyczajna sesja sejmowa przeistoczy się przeto w zwyczajną, szarą sesyjkę z drobnymi sprawami, które mimochodem odzwierciadla gry personalne i zabawy polityczne w Polsce.

mac się razem kupy. Od nas nie było żadnego strzału do policji. Doboszyński kazał nam, abyśmy się rozłożyli w rzadką linię. To było na tej podstawie zrobione, że jak będzie karabin maszynowy strzelał, żeby nie trafił tyłu. W pewnej chwili zauważyłem, że inż. Doboszyńskiego nie ma wśród nas. Poleciałem więc Płonce, aby go szukał, bo może go policja zastrzeliła. Płonka po chwili wrócił mówiąc, że Doboszyńskiego nigdzie nie widzi. Policja zaczęła napierać na nas ze wszystkich stron, a

wówczas zawołałem: musimy ratować się, uciekajmy.

Objął rolę dowódcy

Przew.: więc pan objął rolę dowódcy? Osk.: Ja znalazłem się na wojnie bo służyłem jako sierżant. Musiałem więc wyprowadzić ludzi, bo obawiałem się, że inaczej padną trupem. Koledzy rozlecieli się i grupkami uciekali. Ja szedłem lasami i po 3 dniach wróciłem do domu.

„Jest stan wojenny i trzeba strzelać do policji

Przew.: Czy był rozkaz strzelania? Osk.: Rozkazu nie było i ja nie strzelałem, bo broni nie miałem. — Czy inż. Doboszyński mówił że jest stan wojenny i że trzeba strzelać do policji? — Nie. — Tak pan zeznał w śledztwie. — Te słowa co są wpisane, były wymordowane na policji, gdzie mówiono do nas; chamy sakramentnie mówcie prawdę, bo tak było.

Przew.: Zeznał pan w śledztwie, że Doboszyński mówił iż trzeba strzelać do policjantów, bo jest tylko kilku posterunkowych. Osk.: tego nie zeznałem, to mi na policji podsunęto. Przew.: dlaczego nie mówił pan u sędziego śledczego, że panu jakieś zeznania podsunęto na policji? — Mówiłem — Nie mówił pan, bo w protokole zeznań pańskich u sędziego śledczego nie ma o tym ani słowa, wzmianki,

Nowy występ adw. Kuśnierza

Na zakończenie zeznań tego świadka dochodzi do głosu adw. Kuśnierz, który swą serię pytań „żydoznawczych“ rozpoczyna niewinnym pytaniem: czy osk. był ochotnikiem w armii Hallera? Osk.: Tak.

Obr.: Czy były zdrady w armii Hallera? Przew.: to przecież do rzeczy nie należy.

Obr.: Ilu jest Żydów w Polsce? Przew.: Uchyliam to pytanie.

Obr.: Kto rządzi w Polsce? Przew.: Uchyliam to pytanie.

Obr.: Kto jest prezydentem m. Krakowa? Przew.: Uchyliam to pytanie.

Obr.: Kto jest największym wrogiem Polski? —

Przew.: Uchyliam to pytanie.

Pod wrażeniem tego istnego „karabinu maszynowego“ pytań przewodniczący zarządza 15 minutową przerwę.

I tak wpadliście, więc chodźcie ze mną...

Po przerwie zeznaje osk. Zygmunt Malada, który głośno i stanowczo przyznaje się do winy. Został zawiadomiony, że ma się stawić w Chorowicach na zebraniu. Na folwarku Doboszyńskiego zastali już Wachałę, kazano im zaczekać, a potem otrzymali polecenie udania się z Wachałą na zebranie do Poręby. Otrzymali mapę od Doboszyńskiego i wybrali się w drogę.

Gdy znaleźli się za Porębą, spotkali Doboszyńskiego, który wracał z Myślenic. Jedną z obecnych odezwał się do niego „Szkoła mówić, chodźmy stąd“. Grupa zaczęła się „rozlatywać“, a więc i on uciekał, kładąc się w ziemniaki. Za chwilę padły strzały.

Malada chciał wycofać się, ale napotkał go Doboszyński. „Ja mam żonę i troje dzieci, nie chcę trupem paść“ — oświadczył Malada, ale Doboszyński polecił mu iść za sobą.

Wędrując przez lasy i pola znalazł się Malada z dwoma osobinkami w Skawinie. Tam pożegnali się i Malada wrócił do domu. Po kilku tygodniach zgłosił się na policję.

(Dokończenie na str. 7-mej).

Od chłopca do posług -- do miliardera

Umarł John D. Rockefeller

John Davison Rockefeller, który zmarł onegdaj w 98 roku życia, był jedną z najpopularniejszych postaci Stanów Zjednoczonych Ameryki Północnej. Przeciętny obywatel amerykański poprostu nim się pyszni, a chyba Ford był drugim człowiekiem w Ameryce, o którym tyle krąży anegdota co o Rockefellerze. Każdy Amerykanin doskonale wie, w jaki sposób Rockefeller doszedł do olbrzymiej swej fortuny i z pewną swobodą jakąś dumą opowiada o nim fantastyczne historie zdumionemu europejczykowi, który po prostu nie rozumie tego kultu uprawianego przez amerykańską opinię publiczną wobec tych potentatów przemysłu. Jest w tym coś typowo amerykańskiego, niedostępnego dla mentalności europejskiej. Dla yankesa jednak selfmademan był i pozostał ideałem.

SELF — MADEMAN

A Rockefeller był typowym selfmademanem amerykańskim. Był z początku chłopcem do posług, potem skromnym buchalterem, ale już w 19 roku życia właściciel firmy w której pracował młody John, przyjął go do spółki. Był to skromny interes komisyjny zajmujący się głównie pośrednictwem w interesach naftowych. I oto z takich skromnych początków powstaje w roku 1865 w Cleveland ze skromnej firmy Clark et Rockefeller potężny trust naftowy Standard Oil Works. Standard Oil Works prowadzi gwałtowną i nieprzebierającą w środkach kampanię przeciwko innym towarzystwom naftowym. Dramatyczna była ta walka którą rozpoczął Rockefeller, a którą zakończył zwycięstwem, bo już w pierwszych dniach stycznia 1870 roku powstaje Standard Oil Company, którą to organizację Rockefeller założył z milionem dolarów kapitału zakładowego, zmuszając inne towarzystwa naftowe do podporządkowania się jego woli. Pod śmiałym pełnym inicjatywą i nie liczącym się z żadnymi przepisami prawnymi kierownictwem Rockefellera, trust ten staje się powoli potęgą. Udało się mianowicie Rockefellerowi uniezależnić transport nafty od towarzystw kolejowych przez rozbudowę rur naftowych dzięki czemu transport nafty stał się tańszy o 20—40 procent.

„NAFTA RZĄDZI ŚWIATEM...”

Gdy Rockefeller stał się dyktatorem na rynku amerykańskim, rozpoczyna walkę o rynek światowy i w tym celu zakłada w roku 1882 Standard Oil Trust, powołany do życia głównie dla walki z potężną konkurencją: Royal Dutch Shell Trust, europejskim trustem naftowym dyrygowanym przez Deterdinga. Między Deterdingiem, selfmade manem holenderskim, który stworzył trust naftowy, posiadający 200 filii we Francji, Rosji, Egipcie, Ameryce północnej, Meksyku, Wenezueli, Rumunii i t.d. a J. D. Rockefellerem zaczęła się walka gigantyczna, walka stanowiąca jeden z najbardziej frapujących rozdziałów nowoczesnej historii świata. Gdy się czyta książkę takiego Zischki o nafcie, odsłaniającą kulisy rywalizacji magnatów naftowych, nie można się od niej po prostu oderwać. Jest to bowiem bezsprzecznie najbardziej interesująca lektura, o wiele żywiej emocjonująca od niejednej powieści kryminalnej.

Różne były fazy tej walki między tymi dwoma gigantami, tj. między Standard Oil Trustem a Royal Dutch Shell Trustem. Zdawało się, że trust holendersko-angielski wygra tę wojnę, bo w pierwszym dziesiątku naszego stulecia rozpoczął prezydent Stanów Zjednoczonych Teodor Roosevelt, imiennik i daleki krewny obecnego prezydenta Roosevelta, swą kampanię antytrustową. Na podstawie przyjętej przez kongres ustawy antytrustowej rozwiązano w roku

JOHN D. ROCKEFELLER (w środku)

1911 Standard Oil Trust. W kilka lat jednak później, bo już podczas wielkiej wojny światowej Standard Oil Trust zamartwychwstaje tolerowany przez rząd amerykański, który chciał być niezależnym od Royal Dutch Shell Trustu. Już w roku 1925 Standard Oil Trust obejmuje 31 towarzystw o kapitale 4.6 miliardów dolarów, partycypuje zaś w 500 innych towarzystwach, nienależących do samego trustu, których większość przeważnie jest poza granicami Ameryki. Poza tym trust utrzymuje własną linię okrętową dla komunikacji zamorskiej.

NOWOCZESNY MIDAS I — FILANTROP

Do samej jednak nafty nie ograniczył się Rockefeller, lecz zainteresował się też żelazem oraz innymi gałęziami przemysłu amerykańskiego. Nazywano go nieraz Midasem, bo tak jak u mitycznego króla greckiego Midasa wszystko czego się tknął przemieniło się w złoto, tak do Rockefellera napływało złoto rozmaitymi korytami. Ile właściwie tego złota miał Rockefeller tego oficjalnie nie wiemy. Pewnym jest tylko to, że był chyba najbogatszym człowiekiem na świecie.

Gdy miał już pieniędzy dość, wycofał się z czynnego życia, a wszystkie agendy przekazał swemu synowi, również Johnowi Davisonowi, sam zaś grał w golfa i uprawiał filantropię. A uprawiał ją również na miarę gigantyczną. Zarzucano mu, że per fas et ne fas doszedł do olbrzymiej fortuny i że nie cofał się przed najrzyzykowniejszym środ-

kiem, byleby tylko na swoim postawić; mówiono, że chciał więc zakrzyczeć w sobie sumienie i jako stary purytanin postanowił poświęcić cały swój majątek filantropii. Tego rozumie się nie uczynił, ale przeszedł pół miliarda dolarów przecie poświęcił na cele filantropii. Z rozmaitych instytucji filantropijnych, które Rockefeller powołał do życia, wymienić możemy przede wszystkim słynną fundację rockefellerowską, której głównym celem jest stwarzanie warunków dla dobrobytu ludności. Olbrzymie zasługi położył też Instytut rockefellerowski, założony dla badań lekarskich. Z tego instytutu korzystają uczeni wszystkich krajów i narodów.

Gdy Rockefellerowi żona umarła w roku 1915, stworzył na jej cześć znowu fundację przeznaczoną dla niezamożnych matek i dzieci.

O CHLEBIE I WODZIE

Ten magnat, który do końca życia właściwie nigdy nie wiedział, ile ma pieniędzy, nie był jednak człowiekiem szczęśliwym. W najbliższej swej rodzinie miał kilka tragicznych wypadków. Sam był człowiekiem chorym i skazanym na najsurowszą dietę. Pisał o tym swego czasu Gorkij, gdy przybył do Ameryki, ogłaszając prześliczny szkic o multimilionerze, który musi tylko żyć o chlebie i wodzie. Jedyną jego rozkoszą była gra w golfa, a jedynym wzruszeniem — udział w nabożeństwach anabaptystycznych. Chciał koniecznie dożyć setki, a do tej setki zabrakło mu zaledwie dwóch lat. (K)

Tam, gdzie szalał żywioł

Kielce, 24. 5. PAT. Bilans klęski powodzi i huraganu, która nawiedziła powiaty miechowski, pińczowski, olkuski i stopnicki według dotychczasowych danych jest wysoce tragiczny. Utonęło ogółem 31 osób, lecz należy się liczyć z tym, że liczba ofiar będzie większa. Zburzonych zostało przez powódź i huragan około 120 domów mieszkalnych, a uszkodzonych blisko 300 domów. Poza tym została zniszczona ogromna ilość zabudowań gospodarskich.

Według naocznych świadków, wskutek oberwania się chmur powódź nastąpiła tak gwałtownie, że w oka mgnienia widziało się dokoła wirujący bezmiar wód, natępnie dał się słyszeć huk walących się domów. W chwilę później na grzbietach spienionych fal widać było porwanych ludzi, zwierzęta domowe, a nawet zajęce i kuropatwy, ogłuszone uderzeniami gradu wielkości jaj ku-

rzycz. Tereny nawiedzone klęską przedstawiają obraz, podobny do pobojuwiska na skutek zburzonych domów oraz trupów ludzi i zwierząt, leżących opodal zniszczonych domostw i budynków gospodarskich.

Min. Kościalkowski wyjechał na miejsca dotknięte powodzią

Warszawa, 24. 5. (A) Dziś rano wyjechał na obszary dotknięte powodzią minister pracy i opieki społecznej p. Kościalkowski.

Na całym terenie powodziowym, kieleckim i krakowskim, przywrócono już dzisiaj w pełni ruch kolejowy, z wyjątkiem linii Miechów—Słomniki która najbardziej ucierpiała wskutek burzy. Spodziewane jest, iż na tej linii ruszą pociągi normalnie o godzinie 2-giej.

KRAKÓW - WCZORAJ i DZIŚ

Strajk na robotach publicznych zlikwidowany dzięki interwencji p. Wojewody

W związku z interwencją w Ministerstwie Opieki Społecznej władze krakowskie powzięły decyzję dnia 20 bm., by na robotach publicznych w Krakowie w miejsce turnusów dwutygodniowych dla robotników wprowadzić skrócony tydzień pracy, tj. 4 dni w tygodniu. O powyższej decyzji zakomunikował P. Wojewoda krakowski w dniu 21 bm. delegacji robotniczej, występującej imieniem Związku Pracowników komunalnych i Inst. Użyteczn. Publ., nadmienając przy tym, iż w razie gdyby robotnicy utracili jakiś dzień z powodu niepogody, to te dni będą mogli sobie odpracować dodatkowo.

Jednocześnie P. Wojewoda oświadczył, iż czyni wszelkie starania, by dni pracy w tygodniu w miarę możliwości zwiększać. W związku z tym zażądał P. Wojewoda od delegatów natychmiastowego podjęcia przerwanej pracy i likwidacji strajku, zaznaczając, iż dalsze pertraktacje na temat zatrudnienia bezrobotnych nie mogą mieć miejsca z uwagi na trwający strajk okupacyjny. P. Wojewoda zakomunikował zarazem delegacji, że życzeniem i całym staraniem jego jest dać każdemu bezrobotnemu pracę.

Na skutek tego oświadczenia p. Wojewody odbyło się zebranie robotników, na którym delegacja uchwaliła większością głosów przerwać strajk i wrócić do pracy.

Zgodnie z tą uchwałą większość robotników, zatrudnionych przy robotach publicznych w Krakowie, wróciła dzisiaj rano do pracy. Niektórzy robotnicy strajkują jednak w dalszym ciągu, gdyż nie wszystkie grupy strajkujących zostały już powiadomione o uchwale komitetu strajkowego.

Zwłoki urzędnika kolej. znaleziono na Krzemionkach

Jeden z przechodniów na Krzemionkach zauważył zwłoki młodego człowieka, na którego głowie widniała rana postrzałowa. Zwłoki leżały na tzw. wysypisku na Krzemionkach.

Władze wdrożyły dochodzenia, w trakcie których stwierdzono, że jest to 26-letni Andrzej Rachwalski, urzędnik kolejowy. Obok zwłok znaleziono rewolwer, którym Rachwalski zastrzelił się.

Przyczyna samobójstwa narazie nie ustalona. Zwłoki przewieziono do Zakładu Medycyny Sądowej.

TEATR IM. J. SŁOWACKIEGO

Poniedziałek: „Wesele Figara”.
Wtorek: „Wesele Figara”.

REPERTUAR KINOTEATRÓW:

ADRIA: „Pani minister tańczy”.
APOLLO: „Ramona” (Loretta Young, Don Ameche)
ATLANTIC: „Buffalo Bill” (Gary Cooper, Jean Arthur) i „Wale cesarski” (Paweł Hübiger).
BAGATELA: „Hrabina Marica” (Szoke Szakall, Ernest Verebes) oraz rewia pt. „Majowe szaleństwo...”.
DOM ŻOŁNIERZA: „Sen nocy letniej”.
PROMIEN: „Zwyciężyły kobiety”.
STELLA: „Dzisiejsze czasy” (Charlie Chaplin).
SZTUKA: „Sonata Kreutzerowska” (film niemiecki).
UCIECHA: „Zbuntowana” (Katarzyna Herburt i in.)
WANDA: „Nie ufaj mężczyźnie” (Joan Crawford i in.)

W programie „Dni Krakowa”:

Wielkie festiwale muzyczne na Wawelu

Niezapomniane były w roku ubiegłym trzy wielkie festiwale muzyki polskiej na Wawelu. Na falach eteru popłynęły w świat szeroki melodie polskie. Zastępała się wtedy Europa, oczarowana wdziękiem polskich melodii. Radiowe koncerty wawelskie, transmitowane przez całą Anglię, Włochy i Austrię spotkały się z niebywale entuzjastycznym przyjęciem prasy zagranicznej.

Lecz największe wrażenie sprawiały koncerty wawelskie na tych, którzy w dniach tych przybyli na piękny, renesansowy dziedziniec, przykryty kopułą pogodnego nieba i — tu słuchali wielkiej orkiestry Polskiego Radia pod batutą jednego z naszych najznakomitszych kapelmistrzów Grzegorza Fitelberga.

Obecnie koncerty wawelskie z udziałem wielkiej orkiestry złożonej ze stu osób — weszły w program „Dni Krakowa”.

Festiwale te stanowią będą jeden z najbardziej atrakcyjnych punktów programu. Słuchać będziemy wielkiej, świetnie zgranej orkiestry, prowadzonej mistrzowską batutą znakomitych kapelmistrzów wykonującej utwory najcenniejszych kompozytorów polskich.

Słuchać będziemy koncertów — które transmitowane będą na całą Europę. Słuchać zaś ich będziemy z dziedzińca wawelskiego, najpiękniejszej dekoracji, jaką pieśni polskiej — może dać polska architektura.

Program trzech festiwali jest niezwykle bogaty — daje nam wspaniały przekrój twórczości wielkich polskich kompozytorów — od Moniuszki — poprzez Zeleńskiego i Karłowicza — Paderewskiego i Szymanowskiego — do kompozytorów najmłodszych Palestra, Woytowicza i Ekiera.

W programie pierwszego koncertu — usłyszymy „W Tatrach” Zeleńskiego — dalej fragment z baletu „Miłość” Morawskiego, uverture Szałowskiego, suitę góralską Ekiera oraz II symfonię Karola Szymanowskiego.

Usłyszymy te utwory w wykonaniu wielkiej orkiestry symfonicznej Polskiego Radia pod batutą Grzegorza Fitelberga.

W koncercie drugim obok orkiestry symfonicznej Polskiego Radia wystąpi chór pod dyr. Mieczysława Mierzejewskiego oraz soliści — znakomita nasza śpiewaczka Ewa Bandrowska-Turska,

Próbując rewolwer, zastrzelił 18-miesięczne dziecko

Tragiczny wypadek rozegrał się w domu Mieczysława Kobielaka, 22-letniego robotnika, zamieszkałego w Woli Duchackiej pod Krakowem. Kobielak ożenił się przed trzema laty. Pożycie małżeńskie było zupełnie zgodne, Kobielak kochał żonę i dziecko, które przyszło na świat po jakimś czasie.

Pewnego dnia w czasie przechadzki znalazł Kobielak w Prokocimiu rewolwer automatyczny marki „Bayard”. Zabrał broń i przyniósł do domu. Nazajutrz, mając chwilę wolnego czasu, zabrał się do oglądania rewolweru, począł manipulować przy cynglu.

Aleksander Michałowski oraz Janusz Popławski.

W programie tego drugiego koncertu znajduje się szereg arii i uwertur z oper polskich, jak „Halca”, „Straszny Dwór”, „Flis”, „Hrabina”. Wspaniały ten koncert zakończy się mazurem ze „Straszego Dworu” w wykonaniu orkiestry.

W trzecim koncercie symfonicznym obok orkiestry Polskiego Radia weźmie udział świetny polski pianista Henryk Sztompka. Wykona on „Fantazję polską” swego mistrza, Ignacego Paderewskiego. Poza tym w programie tego koncertu znajduje się „Poezat żałobny” Woytowicza, „Zygmunt August” Walewskiego, „Wariacje” Palestra, „Epizod na maskardzie” Karłowicza.

W tym momencie nastąpił wystrzał. Kula ugodziła w głowę śpiące w kołysce 18-miesięczne dziecko i zabiła je na miejscu. Rozpacz rodziców, a szczególnie ojca, który mimowoli pozabawił życia swe jedyne dziecko, nie miała granic.

Dochodzenia wykazały, że nie ma mowy o złym zamiarze i zabójstwo nastąpiło wbrew woli sprawcy. W tym stanie rzeczy zosta. Kobielak oskarżony o spowodowanie nieumyślnej śmierci swego dziecka.

Rozprawę wyznaczono na dzień dzisiejszy, przed sędzią dr Wsołkiem. Oskarża prokurator dr Dulęba.

Rumuński następca tronu przybył do Warszawy

Warszawa 24. 5. PAT. Dziś o godzinie 9 min. 03 pociągiem berlińskim przyjechał do Warszawy Jego Królewska Wysokość książę Michał rumuński, Wielki Wojewoda Alba Julii. Na dworcu zgromadzili się celem powitania J. Królewskiej Wysokości p. minister spraw zagranicznych Beck w imieniu pana Prezydenta R. P. podsekretarz stanu w Ministerstwie Spraw Zagranicznych Szembek, pierwszy wiceminister spraw wojskowych gen. Głuchowski, poseł rumuński Zemfirescu, poseł polski w Bukareszcie Arciszewski, szef gabinetu wojskowego pana Prezydenta R. P. gen. Schally, dyrektor protokołu dyplomatycznego M. S. Z. Romer, generałowie Regulski, Cehak, Olszyna - Wilczyński, komisarz rządu na m. st. Warszawę Jaroszewicz, wiceprezydent miasta Póhoski i inni. Na przyjęcie dostojnego gościa dworzec udekorowano flagami o barwach rumuń-

skich i polskich. Na peronie dworca ustawiała się kompania honorowa szkoły podchorążych saperów z chorągwią i orkiestrą, przed dworcem kompania honorowa Związku Strzeleckiego i drużyna honorowa harcerek z orkiestrą. Na schodach dworca i wzdłuż trasy, którą miał przejeżdżać J. K. Wysokość książę Michał, w Alejach Jerozolimskich, Nowym Świecie i Krakowskim Przedmieściu, szpaler tworzyły organizacje młodzieży.

W chwili, gdy pociąg zatrzymał się na dworcu warszawskim, orkiestra odegrała hymn narodowy rumuński. Po przywitaniu się z dostojnikami państwowymi i wojskowymi książę Michał przeszedł przed frontem kompanii honorowej wojska, a następnie przed frontem kompanii honorowej Związku Strzeleckiego i drużyny harcerek.

Po uroczystości powitania Jego Królewska Wysokość książę Michał odjechał w to-

warzystwie szefa gabinetu wojskowego pana Prezydenta R. P. gen. Schally'ego na Zamek królewski, gdzie zamieszkał jako gość pana Prezydenta R. P.

Jego Królewskiej Wysokości towarzyszy w podróży komandor Preda Fundateanu, od Berlina zaś przydzielony został do J. K. Wysokości płk. dypl. Ludwig.

Warszawa 24. 5. (A) Na Zamku o godz. 11 gość rumuński złożył wizytę panu Prezydentowi R. P. następnie pani Prezydentowej. O godzinie 12 pan Prezydent rewizytował księcia Michała. O godz. 11.30 książę Michał złożył wizytę marszałkowi Śmigłemu Rydzowi następnie pani Marszałkowej Piłsudskiej. O godz. 1.20 marszałek Śmigły, Rydz rewizytował księcia Michała.

Na granicy polskiej stwierdzono, iż w Akwizgranie wskutek pomyłki nie załadowano do pociągu, w którym jechał książę, jego bagażu.

Na skutek telegraficznej interwencji, bagaż te nadesłane mają być do Warszawy, w dniu dzisiejszym drogą powietrzną.

NA SZEROKIM ŚWIECIE

Czy kobiety umieją milczeć?

Angielski premier Stanley Baldwin powiedział kiedyś: „Kobiety nie mówią!”

To orzeczenie sprzeciwia się rozpowszechnionemu mniemaniu, że kobiecie nie można po wierzyć żadnej tajemnicy. Kobiety nie umieją milczeć. Baldwin uzasadnił swoje twierdzenie: nie zdarzyło mu się jeszcze nigdy, ażeby kobiety umieszczone były w opublikowaniu jakiejś tajemnicy politycznej, chociażby miały ku temu najwięcej sposobności, natomiast już nieraz spotkał się ze zdradą tajemnic u mężczyzn, którzy dokładnie winni byli wiedzieć o tym, jak koniecznym jest ich milczenie.

W Ameryce ogólnie też podziela się to zdanie. Kobiety „lepiej” milczą, niż mężczyźni, chociaż pozornie ta sprawa inaczej wygląda. Pewna Amerykanka, biorąca żywy udział w życiu politycznym, opowiada, że często na posiedzeniach omawia się sprawy, które absolutnie nie powinny się dostać do publicznej wiadomości. Nazajutrz rano czyta się w prasie dokładnie o wszystkich szczegółach. Napewno nie kobieta popełniła niedyskrecję, gdyż ona była jedyną kobietą biorącą udział w posiedzeniu.

Nawet w sprawach teatralnych i filmowych kobiety są znacznie dyskretniejsze. Znana aktorka amerykańska grała rolę królowej Wiktorii w masce, sławnej w całym kraju. Nie wyjawiała nikomu tajemnicy sporządzenia maski, a nawet prezydentowi Rooseveltowi odmówiła wyjaśnień. Tajemnica jednakże później wyszła na jaw, i to przez mężczyznę.

Kto zna bliżej kobiety pracujące zawodowo, ten wie, że ich dyskrecja w sprawach urzędowych jest co najmniej tak pewna jak dyskrecja ich męskich kolegów. Przesąd gadulstwa i niedyskrecji zachował się z czasów, kiedy używano jako pretekstu, ażeby przed kobietami zamknąć niektóre zawody.

Ale im bardziej uda się kobietom wtargnąć do zawodów, które dawniej zastrzeżone były wyłącznie dla mężczyzn, tym jaskrawiej okaże się, że kobiety umieją milczeć, mimo uśmiechniętej mowy i „łżejszego” języka, niż ich kole-dzy.

Pokłosie koronacyjne

W NAJLEPSZEJ KOMITYWIE..

Z pośród całego szeregu ciekawostek jakie obecnie dopiero, kilkanaście dni po koronacji Jerzego VI, wychodzą na jaw, najpikantniej, przedstawia się chyba sprawa przydziału miejsc dla członków korpusu dyplomatycznego. Tak naprzykład Ribbentrop, ambasador niemiecki, był najbliższym sąsiadem ambasadora hiszpańskiego, Azcarate, a marsz. Blomberg miał po swej prawej stronie przedstawiciela rządu Walencji, p. Besteiro. Obok siebie siedzieli Grandi i Litwinow, a żona ambasadora włoskiego pani Grandi otrzymała miejsce wyznaczone tuż obok ambasadora Sowietów, Majskiego, z którym dopiero niedawno temu mąż jej, ambasador włoski miał niezwykle ostrą dyskusję w londyńskim Komitecie nieinterwencji.

Tak więc najzaciętsi wrogowie polityczni zasiedli obok siebie w najlepszej zgodzie.

KRÓL PIJE..

Pisano już o tym, że w różnych skrzydłach opanctwa Westminsteru urządzone zostały bufety. Kwestia barów i restauracji jest z okazji każdorazowej koronacji rozważana z niezwykłą skrupulatnością. Tradycja bowiem daje moc dowodów na to, że królowie angielscy nie gardzili napojem podczas „antraktów” koronacyjnych.

Tak np. Jerzy IV., który pobił wszystkie rekordy pod tym względem, zamienił na olbrzymi bar kaplicę św. Edwarda i w czasie uroczystości koronacyjnej wstąpił aż 7 razy do baru, by się posilić i wychylić szklanek mocnego szampana.

RICHARD M. JOKEL

SASCHA GUITRY MÓWI..

Wywiad z autorem stu sztuk teatralnych

Sto sztuk.. Trzeba daleko sięgnąć w głąb historii teatru, by znaleźć podobnie płodnego autora, albowiem wśród żyjących napewno nie znajdziemy. Oczywiście, Scribe napisał znacznie więcej niż sto sztuk, ale rzecz cała w tym, że on sam tych utworów nie pisał, lecz miał co najmniej trzech pomocników. Calderon był może ostatnim pisarzem scenicznym, który pod względem płodności znacznie przewyższa Sachę Guitry'ego.

Ale nie należy zapominać, że na sto sztuk co najmniej w 85 sztukach Guitry sam występował jako aktor i sam je reżyserował. Jedenaście jego sztuk zyskało ogromny sukces, wyrażający się w pokaźnej liczbie przeszło stu spektakli, następujących dzień po dniu. Guitry jest, jednocześnie pisarzem, aktorem, dyrektorem teatru, scenarzystą filmowym i malarzem. Wprawdzie malarstwem zajmuje się tylko w chwilach wolnych od zajęć, ale sam fakt wynajdywania „wolnych chwil” przy tylu profesjach zasługuje już na podziw.

Mieszkanie swe, mieszczące się w pobliżu wieży Eiffla. Guitry zamienił na niezwykle i bardzo kosztowne muzeum. W jego zbiorach znaleźć można między innymi puchar Marii Antoniny, pędzel Milleta i ostatnią parę rękawiczek Clemenceau.

Wszystkie sztuki, jakie napisał Sacha Guitry, począwszy od 1902 roku („Le page”, mając lat siedemnaście!) do 1936-go wpłynęły na charakter sceny francuskiej. A typy przezeń stworzone wywarły kolosalny wpływ na obyczajowość mieszczaństwa francuskiego.

Ostatnio Guitry wystąpił również jako scenarzysta filmowy. W kinach paryskich wyświetla się obecnie najlepszy jego film p. t. „Romans oszusta”. Treść tego filmu jest tak charakterystyczna dla całej jego twórczości, że warto ją przytoczyć na tym miejscu:

Bohater filmu, mając osiem lat, wykrada rodzicom 9 sous. Za karę nie wolno mu zjeść grzybów, podanych do stołu. Okazało się jednak, że grzyby były trujące. Wszyscy członkowie rodziny wymierają, tylko on jeden zostaje przy życiu albowiem on jeden dokonał kradzieży — takie jest jego rozumowanie — a reszta musiała umrzeć, ponieważ.. żyła uczciwie!.. Czterdzieści lat żyje on wedle tej zasady życiowej jako szuler, aż wreszcie dnia pewnego, grając wyjątkowo uczciwie, przegrywa wszystko, co wygrał nieuczciwą grą i kończy uczciwie życie jako mały urzędnik w fabryce kart..

Wśród wielu pięknych książek w bibliotece Sachy Guitry wyróżnia się egzemplarz „Świętej Joany” Shawa z następującą dedykacją autora:

— „Dla Sachy Guitry, który podobnie jak ja nie umie pisać z kajdanami na rękach i który również jak ja mógłby tę sztukę napisać, Bernard Shaw”.

Takie uznanie Bernarda Shawa posiada swą wymowę..

Jubileusz wystawienia setnej sztuki wymaga

oczywiście wywiadu. Ale jest rzeczą trudną przeprowadzenie wywiadu z pisarzem, który nie umie odpowiadać na szablonowe pytania, potrafi jednak mówić z tą swobodą i beztróskim humorem, jaki charakteryzuje dialogi w jego sztukach. Nie jest to więc wywiad. Jest to improwizowany monolog, improwizowany skecz, w którym rolę główną gra Sacha Guitry.

Reporter: — ??..

Sacha Guitry: — Tak, rzeczywiście — napisałem sto sztuk. Wolałbym, aby zamiast tych stu była jedna — „Mizantrop” Moliera, no, ale Moliere nie chciał się zgodzić..

Reporter: — Hm.. Hm..

Sacha Guitry: — Oczywiście, to jest sto wycinków świata, kilkaset osób, które uważają mnie za swego ojca, nie wszystkie, oczywiście, przypadają mi do gustu, zarówno sztuki jak i osoby, i w zasadzie nie lubię czytać własnych utworów, ale czasem muszę to czynić. Wtedy zgadzam się z nimi w zupełności. Zresztą, lubię te moje postacie. Czasem słyszę jakieś zdanie, które mi się podoba i potem dowiaduję się, że to są moje słowa.

Reporter: — Taaak..

Sacha Guitry: — Nie lubię krytyki. Krytyków również. Nawet siebie nie lubię w roli krytyka. W moich stu sztukach teatralnych stworzyłem typy tylko takich ludzi, którzy mi się podobali. Wybierałem sobie po prostu bohaterów, jak się w życiu wybiera przyjaciół. Żadna z tych osób nie jest „skonstruowana”. Dlatego te postacie żyją i nie są „typami” bez krwi.. Sztuki moje również nie są „konstruowane”. Często powiadam: — „Mam doskonały pomysł na komedię!” Pytają mnie, jaki to pomysł?.. Nie umiem na to odpowiadać. Widzę tylko w tej chwili mężczyznę, który w takiej a takiej sytuacji powiada to i to do jakiejś kobiety. To jest mój punkt wyjścia.

Oczywiście, że ważną jest rzeczą, co się mówi na scenie. Ale dla akcji słowa nie mają znaczenia. Można na scenie (i w życiu) wyjaśniać kobiecie składowe części auta i po każdym wyrazie technicznym dodać „Kocham cię”!.. Pozornie więc mówi się o aucie, a właściwie o miłości.. Bo sens słów tkwi w tym co się myśli.. Jedna rzecz jest tylko w sztuce wymuszona: — koniec. Sztuka, będąca częścią życia, nie powinna mieć zakończenia. Ale przecież kurtyna musi zapaść. A jeżeli komedia kończy się małżeństwem dwojga ludzi, zaczyna się już tragedia..

Reporter: — A wobec tego?

Sacha Guitry: — A jabym pragnął, żeby wszyscy ludzie byli szczęśliwi. To jest moje największe pragnienie w życiu. Sądzę, że większość ludzi jest nieszczęśliwa dlatego, że popełnia zły wybór w dwóch najważniejszych sprawach życiowych: — żony i zawodu. Przeważnie mężczyźni posiadają żony, które należą do innych, i zawód, który im nie odpowiada. I z tego rodzą się największe tragedie..

Sto lat Łuku-Triumfalnego

23 bm. ubiegą 100 lat od dnia otwarcia Łuku Triumfalnego w Paryżu. Łuk został wzniesiony na pamiątkę zwycięstwa wojsk napoleońskich pod Austerlitz. Cesarz obecny był 15 sierpnia 1806 przy uroczystości założenia kamienia węgielnego pod budowę Łuku. Trzydzieści lat później 29 lipca 1806 roku budowa Łuku została ukończona i nastąpiło uroczyste poświęcenie w obecności króla Ludwika Filipa. Obecna, trzecia z rządu, uroczystość odbyła się w obecności prezydenta Lebun'a. Punktem kulminacyjnym uroczystości była defilada wojskowa, przy czym część oddziałów przemaszerowała w mundurach historycznych, od roku 1793 poczynając.

Szkló z cukru

Na konferencji American Chemical Society oświadczył chemik G. Strans, iż amerykański przemysł filmowy przeszedł obecnie do fabrykowania szkła okiennego i lustrzanego z... cukru. Stało się to dlatego, iż w czasie kręcenia filmu, często zgodnie z akcją, aktorzy tłuką szyby i lustra, przy czym nie rzadkie są wypadki pokaleczeń, nie mówiąc już o kosztach. Przystąpiono więc do fabrykacji masy przezroczystej z cukru, która wygląda jak szkło. Masę tę walcuje się w cienkich taflach, które wprawia się zamiast szkła w szybach, lustrach. Pociąga się jej powierzchnię pewnym gatunkiem przezroczystego laku, który nadaje jej połysk zwykłego szkła.